

Σε συνεχή άνοδο και με υψηλές επιδόσεις ο Τομέας των Ανθρωπιστικών Σπουδών του ΕΚΠΑ σύμφωνα με την κατάταξη της QS (Quacquarelli Symonds)

[QS World University Rankings by Subject 2023: Arts & Humanities](#)

[QS World University Rankings by Subject 2023: Classics & Ancient History](#)

[QS World University Rankings by Subject 2023: Archaeology](#)

Πολύ σημαντικές διακρίσεις για τον **Τομέα των Ανθρωπιστικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών** επιφύλασσε η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της παγκόσμιας κατάταξης Πανεπιστημίων του Οργανισμού **QS (Quacquarelli Symonds)** για το 2023. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα αυτής της κατάταξης **ο Τομέας των Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών του ΕΚΠΑ, βρίσκεται στην 218^η θέση μεταξύ των 500 καλύτερων Πανεπιστημίων του κόσμου που προσφέρουν τέτοιες σπουδές και στην 1^η θέση μεταξύ των δύο ελληνικών πανεπιστημίων στην εν λόγω κατάταξη.** Ακολουθεί το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στην 297^η θέση (βλέπε Πίνακα 1). Επιπροσθέτως η επίδοση αυτή κατατάσσει τις ανθρωπιστικές σπουδές στο ΕΚΠΑ **μεταξύ των 105 καλύτερων Πανεπιστημίων στην Ευρώπη.**

Παράλληλα είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι σε σχέση με το έτος 2017 το Ίδρυμα **έχει ανέβει 163 θέσεις στην εν λόγω κατάταξη (από την 381^η στην 218^η)** (βλέπε πίνακα 2).

Οι κατατάξεις της QS χρησιμοποιούν δεδομένα ειδικών γνωμοδοτών (peerreviews) που συλλέγονται από μεγάλο αριθμό ερευνητών, ακαδημαϊκών και εργοδοτών. Επίσης, λαμβάνουν υπόψη τον αριθμό ετεροαναφορών και την επιδραστικότητα του δημοσιευμένου έργου των καθηγητών και ερευνητών κάθε Σχολής ή Τμήματος. Πιο συγκεκριμένα βαθμολογούνται πέντε κριτήρια – δείκτες με διαφορετική βαρύτητα το καθένα. Τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:

1. Ακαδημαϊκή Φήμη. Η μέτρηση γίνεται μέσω έρευνας ερωτηματολογίου. Στο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιούνται ακαδημαϊκοί διαφόρων ειδικοτήτων και ερωτώνται για τα κατά τη γνώμη τους 30 καλύτερα πανεπιστήμια στους τομείς εμπειρογνωμοσύνης τους, χωρίς να μπορούν να επιλέξουν το δικό τους. Μεταξύ 2018 και 2022 η QS συγκέντρωσε πάνω από 151.000 ερωτηματολόγια ακαδημαϊκών από όλο τον κόσμο. Το βάρος του συγκεκριμένου αυτού κριτηρίου στη συνολική βαθμολογία των Πανεπιστημίων με τομείς Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών για το 2023 είναι 60%.

Πίνακας 1: Η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες (Arts & Humanities) στην παγκόσμια κατάταξη της QS για το 2023

Πανεπιστήμιο	Θέση Παγκοσμίως	Θέση στην Ελλάδα	Ακαδημαϊκή Φήμη	Φήμη μεταξύ των Εργοδοτών	Αριθμός ετερο-αναφορών ανά εργασία	Δείκτης IRN	δείκτης h-index
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	218	1 ^η	66,7	60,9	68,3	50,4	58
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	297	2 ^η	67,7	57,8	68,7	8,2	52,1

Πίνακας 2 : Η θέση του ΕΚΠΑ για το 2023 στο βασικό θεματικό αντικείμενο Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες (Arts & Humanities) του Πίνακα της QS

Έτος	Παγκόσμια Θέση
2023	218
2022	280
2021	291
2020	301
2019	349
2018	392
2017	381

Πηγή: Ιστοσελίδα QS World University Ranking

2. **Φήμη μεταξύ των Εργοδοτών:** Πρόκειται για ίδιου τύπου με την προηγούμενη έρευνα ερωτηματολογίων, μόνο που απευθύνεται σε δείγμα εργοδοτών των αποφοίτων των πανεπιστημίων. Πάνω από 99.000 ερωτηματολόγια εργοδοτών παγκοσμίως έχουν ληφθεί υπόψη μεταξύ των ετών 2018 και 2022. Τα ερωτηματολόγια αυτά δίνουν μια σημαντική εικόνα και πληροφορίες, όσον αφορά τις προσλήψεις αποφοίτων των Πανεπιστημίων. Στην έρευνα αυτή έχουν συμμετάσχει εργοδότες από όλους τους τομείς της Οικονομίας, και ανάμεσα τους εταιρίες όπως το Facebook, η Google, η Wells Fargo, η Bank of America κ.α Το βάρος του κριτηρίου αυτού στη συνολική βαθμολογία των Πανεπιστημίων με τομείς Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών για το 2023 είναι 20%.

3. **Αριθμός ετερο-αναφορών ανά εργασία.** Η QS χρησιμοποιεί τα δεδομένα της βάσης Scopus. Αθροίζεται ο συνολικός αριθμός ετερο-αναφορών σε εργασίες της τελευταίας πενταετίας που συνεγράφησαν από μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου πάνω στο συγκεκριμένο επιστημονικό τομέα και διαιρούνται με τον αντίστοιχο συνολικό αριθμό καθηγητών και ερευνητών. Το βάρος του συγκεκριμένου κριτηρίου στη συνολική βαθμολογία των Πανεπιστημίων με τομείς Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών για το 2023 είναι 7,5%.

4. Ο δείκτης **h-index** είναι ένας τρόπος μέτρησης τόσο της παραγωγικότητας όσο και της επίδρασης του δημοσιευμένου έργου ενός επιστήμονα ή ερευνητή. Ο δείκτης βασίζεται στο σύνολο των πιο συχνά αναφερόμενων έργων του ακαδημαϊκού και στον αριθμό των παραπομπών που έλαβαν σε άλλες δημοσιεύσεις. Το βάρος του συγκεκριμένου κριτηρίου στη συνολική βαθμολογία των Πανεπιστημίων με τομείς Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών για το 2023 είναι 7,5%.

5. Ο δείκτης **Διεθνές Δίκτυο Έρευνας (IRN)** αποτελεί ένα μέτρο της αποτελεσματικότητας της δημιουργίας σταθερών ερευνητικών συνεργασιών σε κάθε ένα από τα 5 μεγάλα θεματικά αντικείμενα. Κυμαίνεται βαθμολογικά από 5 έως 10%. Το βάρος του συγκεκριμένου κριτηρίου στη συνολική βαθμολογία των

Πανεπιστημίων με τομείς Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών για το 2023 είναι 5%.

Πίνακας 3: Η θέση και η βαθμολογία των επιμέρους κριτηρίων για τον τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών του ΕΚΠΑ στην κατάταξη της QS

Έτος	Θέση Παγκοσμίως	Ακαδημαϊκή Φήμη	Φήμη μεταξύ των Εργοδοτών	Αριθμός ετερο-αναφορών ανά εργασία	δείκτης h-index	Διεθνές Έρευν. Δίκτυο	Συνολική Βαθμολογία
2023	218	66,7	60,9	68,3	58	50,4	64,2
2022	280	68	62,7	70,8	51,3	52	65,1
2021	291	63,4	64,2	78,2	52,9	-	64
2020	301	65,7	60,9	81,6	50,6	-	64,8
2019	349	58,5	67,7	77,3	49,4	-	61,4
2018	392	56,5	59,2	78,5	40,8	-	57,7

Πηγή: Ιστοσελίδα και Εκθέσεις της QS (Quacquarelli Symonds)

Στον πίνακα 3, αποτυπώνεται η θέση και η βαθμολογία των επιμέρους κριτηρίων για τον τομέα των Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών του ΕΚΠΑ, την τελευταία πενταετία. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ανώτερη συνολική βαθμολογία που μπορεί να λάβει ένα Πανεπιστήμιο είναι ο βαθμός 100. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία είναι ευδιάκριτη η άνοδος του Τομέα στα επιμέρους κριτήρια της κατάταξης σε σχέση με το 2018. Η βελτίωση αυτή συνέβαλλε αποφασιστικά στην άνοδο της θέσης των ανθρωπιστικών σπουδών.

Υψηλή είναι η επίδοση του τομέα στον δείκτη «Διεθνές Δίκτυο Έρευνας (IRN)». Σύμφωνα με την βαθμολογία που έλαβε ο Τομέας, το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην 106^η θέση παγκοσμίως στη δημιουργία σταθερών και αποδοτικών ερευνητικών συνεργασιών. Αντίστοιχα στον δείκτη h-index, με βαθμό 58/100 κατατάσσεται στην 205^η θέση παγκοσμίως, αποδεικνύοντας την σημαντική απήχηση του ερευνητικού έργου που συντελείται από τα μέλη ΔΕΠ και τους ερευνητές του Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών. Μάλιστα θα πρέπει να συνυπολογιστεί το γεγονός ότι ο αριθμός των επιστημονικών περιοδικών και βάσεων δεδομένων για τις ανθρωπιστικές σπουδές είναι σχετικά περιορισμένος. Η βελτίωση του συγκεκριμένου δείκτη σε σχέση με το 2018 αγγίζει το 43%.

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στο κριτήριο που αφορά στη «φήμη» του Τομέα μεταξύ των εργοδοτών και στην απασχολησιμότητα των αποφοίτων η φετινή επίδοση κατατάσσει τον τομέα των ανθρωπιστικών σπουδών και τεχνών

στην 263^η θέση στον κόσμο στο συγκεκριμένο κριτήριο, επιβεβαιώνοντας την εκτίμηση και εμπιστοσύνη των εργοδοτών στις σπουδές και στα εφόδια - δεξιότητες που έχουν αποκτήσει οι φοιτητές και μετέπειτα απόφοιτοι του τομέα των Ανθρωπιστικών σπουδών και Τεχνών στο ΕΚΠΑ.

Τα αποτελέσματα της κατάταξης επιφύλασαν και για τη φετινή χρονιά εξαιρετικά σημαντικές διακρίσεις για το **Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας** αλλά και για τις **Κλασσικές Σπουδές και τις σπουδές στην Αρχαία Ιστορία** που προσφέρει το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**, στον **Τομέα των Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών**. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα αυτής της κατάταξης, ο τομέας **Κλασσικών Σπουδών και Αρχαίας Ιστορίας** του Ιδρύματος κατατάσσεται για **στις θέσεις 51-90** παγκοσμίως, ενώ ο τομέας της **Αρχαιολογίας** παραμένει στις θέσεις **101-150**.

Πίνακας 4: Η θέση και η βαθμολογία των επιμέρους κριτηρίων για το θεματικό πεδίο «Κλασσικές Σπουδών και Αρχαίας Ιστορίας» του ΕΚΠΑ στην κατάταξη της QS

Έτος	Θέση Παγκοσμίως	Ακαδημαϊκή Φήμη	Φήμη μεταξύ των Εργοδοτών	Αριθμός ετερο-αναφορών ανά εργασία	δείκτης h-index	Συνολική Βαθμολογία
2023	51-90	69,9	42,5	-	-	67,2
2022	51-80	71,9	48,8	-	-	69,6
2021	51-70	74,7	48,9	53,2	73,2	72,1
2020	-	73,8	71,1	-	-	73,5
2019	-	69,7	73,1	-	-	70,0

Πηγή: Ιστοσελίδα και Εκθέσεις της QS (Quacquarelli Symonds)

Πίνακας 5: Η θέση και η βαθμολογία των επιμέρους κριτηρίων για το θεματικό πεδίο «Αρχαιολογία» του ΕΚΠΑ στην κατάταξη της QS

Έτος	Θέση Παγκοσμίως	Ακαδημαϊκή Φήμη	Φήμη μεταξύ των Εργοδοτών	Αριθμός ετερο-αναφορών ανά εργασία	δείκτης h-index	Συνολική Βαθμολογία
2023	101-150	64,1	66,9	80,6	75	67,1
2022	101-150	62,3	76,3	78,4	72,1	66,3
2021	101-150	60,5	38,0	75	60,4	59,7
2020	101-150	64,8	69,9	71,3	65,9	66,1
2019	101-150	58,5	67,7	71,3	56,8	60,5

Πηγή: Ιστοσελίδα και Εκθέσεις της QS (Quacquarelli Symonds)

Στους πίνακες 4 και 5 αποτυπώνεται η βαθμολογία των επιμέρους κριτηρίων για τα δύο επιστημονικούς τομείς. Στην περίπτωση του τομέα των **Κλασικών Σπουδών και Αρχαίας Ιστορίας**, η βελτίωση της ακαδημαϊκής φήμης την τελευταία τριετία, ήταν καταλυτικός παράγοντας της επιτυχούς εισόδου και παραμονής για 3^η συνεχόμενη χρονιά σε πολύ υψηλή θέση και στα 90 καλύτερα πανεπιστήμια παγκοσμίως. Στην περίπτωση του τομέα της **Αρχαιολογίας**, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι το ΕΚΠΑ παραμένει για Πέμπτη συνεχόμενη χρονιά στις θέσεις 101-150 κάτι που αποδεικνύει τη διαχρονική διάκριση του εν λόγω τομέα και τη διεθνή αναγνώριση του. Αξίζει να σημειωθεί ότι στον εν λόγω τομέα **εμφανίζεται άνοδος σε τρία από τα τέσσερα κριτήρια σε σχέση με το προηγούμενο έτος**. Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο αποτελεί η άνοδος στα κριτήρια που αφορούν το ερευνητικό έργο που συντελείται στο ΕΚΠΑ στους εν λόγω τομείς.

Σημαντικό μερίδιο στην άνοδο των δύο τομέων στη συγκεκριμένη κατάταξη της QS είναι προβολή του ΕΚΠΑ διεθνώς μέσω της εδραίωσης του πρώτου ξενόγλωσσου – αγγλόφωνου προπτυχιακού προγράμματος στην Ιστορία, Αρχαιολογία και τη λογοτεχνία της Αρχαίας Ελλάδας. Το εν λόγω πρόγραμμα άνοιξε τις πύλες του το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021, δέχτηκε τους πρώτους ξένους προπτυχιακούς φοιτητές και έλαβε μεγάλη προβολή και δημοσιότητα, όντας το πρώτο ξενόγλωσσο προπτυχιακό πρόγραμμα ελληνικού πανεπιστημίου. Επίσης η συμμετοχή του ΕΚΠΑ στις δράσεις του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου CIVIS, στο πλαίσιο των οποίων έχουν πραγματοποιηθεί εκδηλώσεις και συνεργασίες που αφορούν τους εν λόγω τομείς, έχει συμβάλει στην περαιτέρω άνοδο και προβολή τους.

Θέλω να εκφράσω τα θερμά συγχαρητήρια των Πρυτανικών Αρχών, σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΕΚΠΑ που υπηρετούν τις Ανθρωπιστικές Σπουδές, για την τόσο σημαντική αυτή διάκριση. Η διάκριση αυτή αποδεικνύει ότι οι Ανθρωπιστικές Σπουδές αποτελούν κεντρικό πυλώνα της ακαδημαϊκής και ερευνητικής προσφοράς του Ιδρύματος τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Δημήτρης Καραδήμας

Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας